

<p>Засновники журналу: Білоцерківський національний аграрний університет ПВНЗ "Університет економіки і підприємництва" ПП "Інститут економіки, технологій і підприємства"</p> <p>Головний редактор: Даниленко А.С., д.е.н., проф., акад. НААНУ</p> <p>Заступник головного редактора: Стельмашук А.М., д.е.н., професор Капітанець С.В., к.п.н., доцент</p> <p>Редакційна рада: Варченко О.М., д.е.н., професор Капітанець Ю.О., к.е.н., доцент Малік М.Й., д.е.н., проф., академік НААНУ</p> <p>Редакційна колегія: Баланюк І.Ф., д.е.н., проф. Борщовецька В.Д., к.п.н. Губенко В.І., д.е.н., професор Івашук Н.Л., д.е.н., професор Кузьмін О.С., д.е.н., професор Паска І.М., д.е.н., професор Пуцентейло П.Р., д.е.н., професор Сатир Л.М., д.е.н. Свиноус І.В., д.е.н., професор Семів Л.К., д.е.н., професор Сокольська М.О. Шевчук Л.Т., д.е.н., професор Шуст О.А., д.е.н.</p> <p><i>Зарубіжні вчені:</i> Василь Симчера, д.е.н., професор (Росія) Мірослав Сватош, д.е.н., професор (Чехія) Станіслав Шидло, д.е.н., професор (Польща) Тетяна Вархолова, д.е.н., професор (Словаччина) Йозеф Оленські, д.е.н., професор (Польща)</p> <p>Наукові редактори: Джерелейко С.Д., к.е.н., доцент Кеменяш І.Г., к.е.н. Нянько В.М., к.е.н., доцент Сава А.П., к.е.н., ст.н.с. Хома Д.М., к.е.н., доцент</p> <p>Редактор: Федоришина Л.М., к.е.н., доцент</p>	<h1>СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ</h1> <p>Міжнародний науково-виробничий журнал</p> <h2>1 2017 (34)</h2>	
	Зміст	
	<u>Економіка та управління національним господарством</u>	
	Сіренко Н.М., Бурковська А.В., Лункіна Т.І. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.....	5
	Бондаревська К.В., Воронова В.С. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ НА СУЧАСНОМУ РИНКУ ПРАЦІ.....	11
	Гонак І.М. ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ПРОЯВУ ЕКОНОМІЧНОГО СУПЕРНИЦТВА.....	19
	<u>Світове господарство і міжнародні економічні відносини</u>	
	Січка І.І. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	26
	Микитюк М.В. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЄВРОПИ: ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ.....	32
	<u>Економіка та управління підприємствами</u>	
	Орлик О.В. ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	41
	Сітковська А.О. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК СКЛАДОВА ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	47
Трач Р.В. АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В БУДІВНИЦТВІ.....	54	
<u>Економіка природокористування і екологія</u>		
Сидорук Б.О. ЗАСАДИ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В АГРАРНІЙ ГАЛУЗІ.....	60	
<u>Облік, аналіз і аудит</u>		
Сокіл О.Г. ЕВОЛЮЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	67	
Візіренко С.В., Якубіна О.П. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З.....	75	
Лищенко О.Г., Дейнега О.О. ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	81	
Очеретько Л.М., Красовська Н.В. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	88	
Панченко О.М., Гончаренко Н.Г. ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО МСФЗ.....	94	
Помулева В.М., Ременюк Д.Д. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДИВІДЕНДІВ.....	99	
<u>Менеджмент, маркетинг, підприємства</u>		
Копилюк О.І., Музичка О.М., Баїк М.Я. ФОРМУВАННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ СТРАТЕГІЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	108	

<p>Свідоцтво про державну реєстрацію: серія KB № 16753-5327P від 10.06.2010 р. перереєстрацію: серія KB № 20300-10100 HP від 23.09.2013 р.</p> <p>Рекомендовано до друку Вченою радою Білоцерківського національного аграрного університету, протокол № 2 від 22 лютого 2017 р.</p> <p><i>Затверджено Постановою Президії ВАК України від 22 грудня 2010 р. № 1-05/8 як наукове фахове видання України (економічні науки)</i></p> <p><i>Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 07.10.2015 № 1021 як наукове фахове видання України (економічні науки)</i></p> <p>Журнал входить до таких національних та міжнародних наукометричних баз реферування та індексування: Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського (www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe) IndexCopernicusJournalsMasterList, Польща (http://journals.indexcopernicus.com/++p24781498,3.htm)</p> <p>Матеріали журналу знаходяться у вільному доступі на сайті: www.uniep.km.ua</p> <p>Підписано до друку 28 лютого 2017 р.</p> <p>Адреса редакції: 29016, м. Хмельницький, вул. Львівське шосе, 51/2 тел. (096) 01-09-709 www.uniep.km.ua s.kapitanets@mail.ru</p> <p>Тираж 120 прим. Формат 70x108/16. Папір офсетний. Ум. друк арк. 20.5</p> <p>Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП» вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000</p> <p>Усі права захищені. Передрук дозволяється лише зі згоди автора.</p> <p>©Білоцерківський національний аграрний університет © ПВНЗ “Університет економіки і підприємництва” © ПП “Інститут економіки, технологій і підприємства”</p>	<p>Білоткач І.А. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....</p>	115
	<p>Венгерова О.В. КОНЦЕПЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО МАРКЕТИНГУ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ..</p>	122
	<p>Олійничук О.І. СЕК'ЮРИТОЛОГІЯ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА.....</p>	127
	<p>Карп І.М. ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ.....</p>	133
	<p>Кравець І.В. ЕКОНОМІЧНА САМОЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ: ТРИРІВНЕВИЙ ВИМІР.....</p>	139
	<p>Охота В.І., Сагайдак Т.Я. КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ.....</p>	146
	<p>Плекан У.М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАГАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....</p>	152
	<p>Фінансово-кредитна система Горин В.П. РОЛЬ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ</p>	158
	<p>Сидор Г.В., Андрусів У.Я. СУТНІСТЬ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ.....</p>	167
	<p>Ostapenko V.M. FINANCIAL POLICY ON THE PRINCIPLES PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS` APPLICATION.....</p>	175
	<p>Ярмоленко Ю.Ю. БЮДЖЕТНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ СІЛЬГОСПВИРОБНИКАМ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ</p>	180
	<p>Автори номера.....</p>	189
	<p>Хроніка подій. Повідомлення.....</p>	195

<p>Founders of the journal: Bila Tserkva National Agrarian University Private Institution of Higher Education “ University of Economics and Entrepreneurship” Private enterprise “ Institute of Economics, Technologies and Entrepreneurship”</p> <p>Chief editor: Danylenko A.S., dr.econ.sc, prof., acad. of NAAS</p> <p>Deputy chief editor: Stelmashchuk A.M. dr.econ.sc., prof. Kapitanets S.V., cand.p.sc., assoc. prof.</p> <p>Editorial Council Varchenko O.M., dr.econ.sc., prof. Kapitanets Yu.O., cand.econ.sc., assoc. prof. Malik M.Y., dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS</p> <p>Editorial Board: Balaniuk I.F., dr.econ.sc., prof. Borshchovetska V.D., cand.p.sc. Hubenko V.I., dr.econ.sc., prof. Ivashchuk N.L., dr.econ.sc., prof. Kuzmin O.Ye., dr.econ.sc., prof. Paska I.M., dr. econ.sc., prof. Putsenteilo P.R., dr.econ.sc., prof. Satyr L.M., dr.econ.sc. Svynous I.V., dr.econ.sc., prof. Semiv L.K., dr.econ.sc., prof. Sokolska M.O. Shevchuk L.T., dr.econ.sc., prof. Shust O.A., dr.econ.sc.</p> <p>Foreign scientists Vasiliy Simchera, dr.econ.sc., prof. (Russia) Miroslav Svatosh, dr.econ.sc., prof. (Czechia) Stanislav Shydlo, dr.econ.sc., prof. (Poland) Tetiana Varkholova, dr.econ.sc., prof. (Slovakia) Jozef Olenski, dr.econ.sc., prof. (Poland)</p> <p>Scientific editors: Dzhereleiko S.D., cand.econ.sc., assoc. prof. Kemeniash I.H., cand.econ.sc. Nianko V.M., cand.econ.sc., assoc. prof. Sava A.P., cand.econ.sc., senior research fellow Khoma D.M., cand.econ.sc., assoc. prof.</p> <p>Editor: Fedoryshyna L.M., cand.econ.sc, assoc. prof.</p>	<h1 style="margin: 0;">SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF ECONOMY</h1> <p style="margin: 0;">International scientific and production journal</p> <h2 style="margin: 0; color: red; text-decoration: underline;">1'2017 (34)</h2>	
	<h3 style="margin: 0;">Contents</h3>	
	<p><u>Economy and management of a national economy</u></p>	
	<p>Sirenko N.M., Burkovska A.V., Lunkina T.I. GROWING AND SOCIAL RESPONSIBILITY DEVELOPMENT: FOREIGN AND NATIONAL EXPERIENCE</p>	5
	<p>Bondarevska K.V., Voronova V.S. COMPETITIVENESS OF YOUNG PROFESSIONALS ON MODERN LABOR MARKET....</p>	11
	<p>Honak I.M. EFFECTIVE FORMS FOR MANIFESTATION OF ECONOMIC RIVALRY</p>	19
	<p><u>World economy and international economic relations</u></p>	
	<p>Sichka I.I. INTERNATIONAL TOURISM AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY</p>	26
	<p>Mykytiuk M.V. GREENING OF THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF EUROPEAN COUNTRIES: MAIN INDICATORS.....</p>	32
	<p><u>Economy and enterprises management</u></p>	
	<p>Orlyk O.V. THE FUNCTIONAL STRUCTURE OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF MODERN ENTERPRISES.....</p>	41
	<p>Sitkovska A.O. RESOURCE PROVISION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES AS A COMPONENT OF THEIR COMPETITIVENESS.....</p>	47
<p>Trach R.V. ANALYS OF INTRODUCTION OF WORLD EXPERIENCE IN BUILDING INFORMATION MODELING.....</p>	54	
<p><u>Environmental economics and ecology</u></p>		
<p>Sydoruk B.O. THE PRINCIPLES OF BALANCED USE OF LAND RESOURCES POTENTIAL IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....</p>	60	
<p><u>Accounting, analysis and audit</u></p>		
<p>Sokil O.H. EVOLUTION OF SUSTAINABILITY ACCOUNTING.....</p>	67	
<p>Vizirenko S.V., Yakubyna O.P. THEORETICAL ASPECTS OF AUDIT OF OPERATIONS WITH THE INVESTMENT REAL ESTATE.....</p>	75	
<p>Lyshchenko O.H., Deineha O.O. MANAGEMENT PROCESS OF PRODUCTION COSTS AT THE ENTERPRISE.....</p>	81	
<p>Ocheretko L.M., Krasovska N.V. ORGANIZATION OF MANAGEMENT ACCOUNTING AT THE ENTERPRISES OF SMALL BUSINESS.....</p>	88	
<p>Panchenko O.M., Honcharenko N.H. FORMATION ACCOUNTING POLICY FOR INVENTORIES IN THE TRANSITION TO IFRS.....</p>	94	
<p>Pomulieva V.M., Remenyuk D.D. IMPROVEMENT OF ACCOUNTING AND TAXATION OF DIVIDENDS.....</p>	99	

<p>The collection is recommended to the type by the Scientific Council of Bila Tserkva National Agrarian University, protocol № 2 from 22.02.2017</p> <p>Licence of government registration of printed mass media KB № 16753-5327P from 10.06.2010</p> <p>Re-registered: Licence of government registration of printed mass media KB № 20300-10100 HP from 23.09.2013</p> <p>Approved as a scientific professional editions of Ukraine (Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine: № 1-05/8; issued 22.12.2010)</p> <p>by the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine from 07.10.2015, No 1021 as scientific professional editions of Ukraine (economic sciences)</p> <p>ISSN 2308-1988 (Print) ISSN 2308-2011 (Online)</p> <p>Signed for printing 28.02.2017</p> <p><u>Address of the editorial:</u> 29016, Khmelnytsky, str. Lviv highway, 51/2 tel. (096) 01-09-709 www.uniep.km.ua s.kapitanets@mail.ru</p> <p>The journal is included in the following national and international scientometric databases of abstracting and indexing: <i>National Library of Ukraine named after V.I. Vernadsky</i> (www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe) <i>Index Copernicus Journals Master List, Poland</i> (http://journals.indexcopernicus.com/++p24781498,3.htm)</p> <p>Materials of the journal are freely available on the site: www.uniep.km.ua</p> <p>Format 70x108/16. Offset paper. Printing is offset. Con. print pages 20,5</p> <p>Circulation is 120 copies.</p> <p>It has been printed from ready slides in SMP «TYPE» str. Chernivetska, 44, Ternopil, 46000</p> <p>All the rights reserved Reprinting is permitted only with the consent of the author.</p> <p>©Bila Tserkva National Agrarian University ©PIHE "University of Economics and Entrepreneurship" ©PE "Institute of Economics, Technologies and Entrepreneurship"</p>	<u>Management, marketing, entrepreneurship</u>	
	Kopylyuk O.I., Muzychka O.M., Bayik M.Ya. FORMATION AND SYSTEMATIZATION THE STRATEGIES OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS.....	108
	Bilotkach I.A. THEORETICAL FOUNDATIONS OF INSTITUTIONAL TRANSFORMATIONS IN MARKET CONDITIONS.....	115
	Venherova O.V. THE CONCEPT OF INTERNAL MARKETING IN THE PROCESS OF PERSONNEL MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE.....	122
	Oliynychuk O.I. SECURITOLGY AND ECONOMIC SECURITY.....	127
	Karp I.M. LOGISTICAL APPROACHES TO THE ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS OF THE GLOBAL FOOD MARKET.....	133
	Kravets I.V. ECONOMIC SELF-SUFFICIENCY: A THREE-LEVEL DEFINITION.....	139
	Okhota V.I., Sahaidak T.Ya. CONCEPTUAL ASPECTS OF BUSINESS DEVELOPMENT IN THE TOURISM INDUSTRY.....	146
	Plekan U.M. THEORETICAL ASPECTS OF THE GENERAL MECHANISM OF MANAGEMENT OF SOCIALLY RESPONSIBLE ACTIVITIES OF ENTERPRISES.....	152
	<u>Financial and credit system</u>	
	Horyn V.P. THE ROLE OF RETIREMENT INSURANCE IN PROVIDING SOCIAL WELFARE.....	158
	Sydor H.V., Andrusiv U.Ya. ESSENCE OF THE FINANCIAL AND CREDIT SYSTEM OF COUNTRY.....	167
	Ostapenko V.M. FINANCIAL POLICY ON THE PRINCIPLES PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS` APPLICATION.....	175
	Yarmolenko Yu.Yu. BUDGETARY REIMBURSEMENT OF VAT TO AGRICULTURAL PRODUCERS WITHIN THE CONTEXT OF TAX LEGISLATION REFORMING.....	180
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS.....	189	
CHRONICLE OF EVENTS. MESSAGE.....	195	

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 338.48-2

Січка І.І.,
канд. екон. наук, ст. викл. кафедри
туристичної інфраструктури та сервісу,
Ужгородський національний університет

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Постановка проблеми. На початок третього тисячоліття міжнародний туризм функціонує в умовах глобалізації та інтеграційних процесів у міжнародних відносинах. За даними ВТО туристичні регіони світу все більше розвиваються. Аналізуючи статистику останніх періодів, можна констатувати, що кожен з них отримав неабиякі позитивні зрушення в цій галузі, незважаючи на ряд негативних моментів, які мали місце в 2015–2016 рр. По-перше, це коливання валюти; по-друге, падіння цін на нафту; по-третє, це порушення глобальної безпеки та збільшення «гарячих» точок на карті світу. Також важливим негативним фактором була надзвичайно велика кількість біженців та мігрантів, які заповнили європейський континент, який мав неоднозначний вплив на туристичну привабливість Європи. Але, незважаючи на це, країни, згідно офіційних досліджень, отримали непогані прибутки у галузі туризму. Згідно зі статистикою ВТО, на початку 2030 р. в світі кількість туристів збільшиться до 1,8 млрд. чол. Це означає, що країни дедалі більше нагромаджуватимуть свій туристичний потенціал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом довгого періоду вчені досліджують роль та місце міжнародного туризму в економіці країн, особливості розвитку туристичної галузі. Так, вагомих внесок у дослідження міжнародного туризму зробили такі вчені, як Божидарнік Т., Мальська М., Антонюк Н., Ганич Н.; туристичний бізнес та туристичні регіони у своїх працях проаналізували Мальська М. та Худо В. [4]. Поряд з цим, питання, пов'язані з тим, чи стане міжнародний туризм сильним важелем розвитку економіки, збагачення країни, підтримки суміжних галузей, які забезпечують туристичну сферу, та безпосередньо пов'язані з ним, є досить актуальними і зараз.

Постановка завдання. Метою дослідження є проаналізувати стан та особливості міжнародного туризму на початку ХХІ ст., виявити особливості переміщення туристів у регіонах світу та охарактеризувати перспективи розвитку міжнародного туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження. За висловом відомого соціолога М. Кастельса, який визначає глобальну економіку, як «економіку, здатну працювати як єдину систему в режимі реального часу в масштабі всієї планети» [1], а одним з важливих факторів формування глобальної економіки є міжнародний туризм, можна дійти висновку, що він є вагомою частиною економічного зростання країн. За останні роки туризм надзвичайно диверсифікувався. Він став однією з найбільших галузей економіки та дедалі швидше розвивається [2]. Все більше країн інвестують у розвиток міжнародного туризму, який є однією з основних рушійних сил соціально-економічного розвитку через створення нових підприємств, нових робочих місць, розвиток інфраструктури, отримання прибутку у бюджет країни та місцеві бюджети, розвиток конкуренції та вдосконалення підприємницької діяльності.

Міжнародний туризм став однією з найвпливовіших категорій. Для його кращого дослідження, за рекомендацією Всесвітньої туристичної організації, в світі виділяють 6 туристичних регіонів:

1. Європейський (країни Західної, Північної, Південної, Центральної та Східної Європи, включаючи всі колишні республіки СРСР, а також держави Східного Середземномор'я (Ізраїль, Кіпр, Туреччина).
2. Американський (країни Північної, Південної, Центральної Америки, острівні держави та території Карибського басейну).
3. Східна Азія та регіони Тихого океану (країни Східної та Південно-Східної Азії, Австралія та Океанія).
4. Африка (більшість країн Африки).
5. Південна Азія (країни Південної Азії).
6. Близький Схід (країни Західної та Південно-Західної Азії, Єгипет та Лівія) [4, с. 84].

Міжнародний туризм у 2015 році розвивався під впливом трьох основних чинників: коливання обмінного курсу, зниження цін на нафту, підвищення глобальної занепокоєності з приводу міжнародної безпеки [11].

Кількість туристів у 2015 р. зросла на 4,6%. За регіонами Америка, Азія і Тихий океан – до 6% зростання; Європа, найбільший світовий відвідуваний регіон – до 5%. Кількість туристів на Близькому

Сході зросла до 2%, в той час як в Африці їх кількість зменшилася близько на 3%, здебільшого через зменшення потоку туристів в Північній Африці (табл. 1).

Таблиця 1

Топ 10 країн за найбільшою кількістю туристів

Міжнародний туристичний рух		млн. чол.		Зміни, %	
Місце	Країна	2014	2015*	2014/2013	2015*/2014
1	Франція	83,7	84,5	0,1	0,9
2	США	75,0	77,5	7,2	3,3
3	Іспанія	64,9	68,2	7,0	5,0
4	Китай	55,6	56,9	-0,1	2,3
5	Італія	48,6	50,7	1,8	4,4
6	Туреччина	39,8	39,5	5,3	-0,8
7	Німеччина	33,0	35,0	4,6	6,0
8	Великобританія	32,6	34,4	5,0	5,6
9	Мексика	29,3	32,1	21,5	9,4
10	Російська Федерація	29,1	31,3	5,3	5,0

Дані Всесвітньої туристичної організації (UNWTO)
Джерело: [12]

Прибутки від туризму збільшилися на 4,4%, що становить 1260 млрд. дол. США (1136 млрд. євро). Франція, Сполучені штати Америки, Іспанія і Китай продовжують займати першість за кількістю туристів і прибутку від туризму [11].

За даними Всесвітньої туристичної організації кількість туристів, які прибули до Європи збільшилася на 5% в 2015 р., досягнувши в цілому 608 мільйонів чоловік, це на 27 млн. більше ніж у 2014 р. За допомогою розвитку туристичного бізнесу Європа отримує великі прибутки від цієї галузі (табл. 2). Значний негативний вплив на розвиток туризму і збільшення туристичної привабливості Європи мала велика кількість біженців та мігрантів, які у великій кількості прибули на континент.

Таблиця 2

Показники міжнародних туристичних потоків за регіонами

	Міжнародні туристичні потоки (млн. чол.)				Частка ринку (%)	Зміни (%)			В середньому на рік (%)
	2005	2010	2014	2015*		2015*	13/12	14/13	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Світ	809	950	1134	1186	100	4,6	4,2	4,6	3,9
Країни з розвинуеною економікою ¹	470	516	622	653	55,0	4,6	5,7	5,0	3,3
Країни з економікою, що розвивається ¹	339	434	512	533	45,0	4,6	2,4	4,1	4,6
Регіони за класифікацією UNWTO:									
Європа	453,2	489,4	580,2	607,7	51,2	4,8	2,3	4,7	3,0
Північна Європа	59,9	62,8	70,8	75,9	6,4	2,4	5,3	7,3	2,4
Західна Європа	141,7	154,4	174,4	180,0	15,2	2,8	2,1	3,2	2,4
Центральна/ Східна Європа	95,3	98,9	120,2	126,6	10,7	7,7	-6,2	5,3	2,9
Південна Європа	156,4	173,3	214,8	225,2	19,0	5,6	6,9	4,8	3,7
- з яких країни ЄС – 28	367,9	384,3	454,1	478,4	40,3	3,9	4,8	5,4	2,7
Азія Тихоокеанський регіон ⁱ	154,0	205,5	264,3	279,2	23,5	6,9	5,7	5,6	6,1
Північно-Східна Азія	85,9	111,5	136,3	142,1	12,0	3,4	7,3	4,3	5,2
Південно-Східна Азія	49,0	70,5	97,3	104,6	8,8	11,3	3,0	7,6	7,9
Океанія	10,9	11,4	13,3	14,2	1,2	4,6	6,1	7,4	2,7

продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Південна Азія	8,2	12,1	17,5	18,3	1,5	12,1	9,6	4,4	8,4
Північна і Південна Америка	133,3	150,2	181,9	192,6	16,2	3,0	8,5	5,9	3,7
Північна Америка	89,9	99,5	120,9	127,6	10,8	3,6	9,7	5,5	3,6
Карибський регіон	18,8	19,5	22,3	23,9	2,0	2,7	5,5	7,4	2,4
Центральна Америка	6,3	7,9	9,6	10,3	0,9	2,6	5,6	7,1	5,0
Південна Америка	18,3	23,2	29,1	30,8	2,6	1,4	7,1	5,8	5,3
Африка	34,8	50,4	55,3	53,5	4,5	4,4	1,1	-3,3	4,4
Північна Африка	13,9	19,7	20,4	18,0	1,5	5,8	-1,4	-11,7	2,6
Регіон на південь від Сахари (Африка)	20,9	30,7	34,9	35,4	3,0	3,6	2,7	1,6	5,4
Близький Схід	33,7	54,7	52,4	53,3	4,5	-2,9	6,7	1,7	4,7

¹Класифікація заснована на основі даних Міжнародного валютного фонду (The International Monetary Fund (IMF))[7]

Дані Всесвітньої туристичної організації (UNWTO)

Джерело:[12]

В Азіатсько-Тихоокеанському регіоні туристичний потік склав 279 млн. туристів у 2015 р., що на 15 млн. більше як у 2014 р. (6% збільшення). Прибутки становлять 418 млрд. дол. США, вони зросли на 4% (табл. 2-3). Цей регіон дедалі більше розвивається, з кожним роком кількість туристів збільшується та підвищується туристична привабливість регіону.

Таблиця 3

Прибутки від міжнародного туризму за регіонами

Надходження від міжнародного туризму	Місцеві валюти, постійні ціни (% зміни)			Ринкова частка (%)	Прибутки			
					млрд. дол. США		млрд. євро	
	13/12	14/13	15*/14	2015*	2014	2015*	2014	2015*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Світ	5,9	5,1	4,4	100	1,309	1,260	986	1,136
Країни з розвинутою економікою¹	6,1	4,9	3,1	61,5	829	774	624	698
Країни з економікою, що розвивається¹	5,5	5,5	6,7	38,5	481	486	362	438
Регіони за класифікацією UNWTO:								
Європа	4,1	4,3	3,0	35,8	513,5	450,7	386,6	406,2
Північна Європа	7,5	6,4	7,6	6,2	82,5	78,4	62,1	70,7
Західна Європа	2,2	3,3	0,2	11,6	173,7	146,4	130,7	131,9
Центральна/Західна Європа	3,5	-0,9	-0,4	4,0	58,2	50,1	43,8	45,2
Південна/Середземноморська Європа	4,8	6,1	5,0	14,0	199,2	175,8	149,9	158,4
- з яких країни ЄС – 28	3,8	4,6	3,4	29,6	427,3	373,4	321,6	336,5
Азія і Тихоокеанський регіон	9,3	5,3	4,0	33,2	420,1	418,3	316,2	377,0
Північно-Східна Азія	10,4	6,1	0,8	18,8	238,0	236,7	179,1	213,3
Південно-Східна Азія	10,6	2,0	7,8	8,6	108,1	108,3	81,4	97,6
Океанія	2,0	7,2	9,9	3,3	44,6	41,9	33,6	37,8
Південна Азія	8,7	8,5	7,1	2,5	29,4	31,4	22,1	28,3
Американський регіон	6,7	6,4	7,8	24,1	288,0	303,7	216,8	273,7
Північна Америка	7,4	6,6	8,2	18,9	225,0	238,5	169,3	214,9
Карибський регіон	3,7	4,8	5,8	2,2	26,7	28,1	20,1	25,3

продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Центральна Америка	7,2	6,2	7,3	0,9	10,6	11,5	8,0	10,4
Південна Америка	3,4	6,2	7,0	2,0	25,7	25,6	19,3	23,0
Африка	2,4	2,4	2,4	2,6	36,1	33,1	27,2	29,8
Північна Африка	-2,1	5,2	-9,8	0,7	10,6	8,6	8,0	7,7
Регіон на Південь від Сахари (Африка)	4,2	1,4	7,5	1,9	25,5	24,5	19,2	22,1
Близький Схід	-4,6	7,4	4,3	4,3	51,6	54,4	38,8	49,0

¹Класифікація заснована на основі даних Міжнародного валютного фонду (The International Monetary Fund (IMF)) [7]

Дані Всесвітньої туристичної організації (UNWTO)
Джерело: [12]

Що ж стосується Американського регіону, то в 2015 р. його відвідали 193 млн. туристів, що на 11 млн. більше за попередній 2014 р., збільшення до 6%. Прибуток від туризму виріс до 8%, і становить 304 млрд. дол. США (табл. 2-3).

Міжнародний туристичний рух в Африканському регіоні зменшився на 3% у 2015 р. Африку відвідали 53 млн. туристів, прибутки склали 33 млрд. дол. США. Показники кількості міжнародних туристів у Північній Африці скоротилися – на 12% у таких країнах, як Туніс та Алжир у 2015 р., це спричинено не стабільною ситуацією в цьому регіоні.

Що ж стосується Близького Сходу, то зростання в 2015 р. склало 1 млн. чоловік, або 2%. Досить значними були прибутки від туризму вони збільшилися до 4%, що становило 54 млрд. дол. США.

Кожна країна намагається привернути більшу кількість туристів, це і не дивно, враховуючи, що міжнародний туризм представляє 7% світового експорту, а витрати міжнародних відвідувачів на житло, їжу, напої, розваги, покупки та інші галузі сфери послуг склали у 2015 році 1260 млрд. дол. США. Враховуючи коливання курсу валют, інфляцію, зростання складає 4,4% порівняно із 2014 р., що дозволяє стверджувати про зростання міжнародного туризму.

Світовий економічний форум склав індекс країн, які є найбільш конкурентоспроможними у галузі туризму і в той же час ці країни приваблюють найбільші потоки туристів, отримують великі надходження від туристичної галузі. Згідно «Індексу конкурентоспроможності подорожей і туризму» станом на 2015 першість у рейтингу отримали: Іспанія, Франція, Німеччина, Великобританія, Сполучені Штати, Швейцарія, Австралія, Італія, Японія, Канада, Сінгапур [8].

Європа традиційно залишається туристичною «Меккою» для туристів. Адже на території європейського континенту розташовані одні з найбільш відвідуваних країн світу, серед яких Франція, Нідерланди, Італія та інші. Прибутки від туристичної індустрії в бюджеті європейських країн є досить значними.

В період з січня до вересня 2016 р. кількість туристів у світі становила 956 мільйонів, згідно з підрахунками Всесвітньої туристичної організації. Це на 34 мільйони більше, ніж за той самий період 2015 р., тобто збільшення склало 4% [6]. Аналізуючи кількість туристів та дані по міжнародному туризму, згідно з статистикою Всесвітньої організації туризму, можна дійти висновку, що якщо на початку року спостерігається зростання, то вже в останніх чвертях року їх кількість дещо зменшилася.

У перспективі кількість туристів у всьому світі буде збільшуватися на 3,3% в рік і до 2030 р. буде становити 1,8 млрд., згідно за довгостроковим прогнозом ВТО (UNWTO's Tourism Towards 2030) [11]. Прогноз ВТО «Tourism Towards 2030» [9] показує, що існує значний потенціал туристичної сфери у майбутньому (табл. 4).

Таблиця 4

Міжнародний туризм (за (суб) регіоном призначення)

	Міжнародний туристичний рух (млн.)							
	Роки						Перспектива	
	1980	1990	1995	2000	2005	2010	2020	2030
Світ	277	435	528	674	797	950	1360	1809
По регіонах:								
Африка	7,2	14,8	18,9	26,5	35,4	50,3	85	134
Америка	62,3	92,8	109,0	128,2	133,3	149,7	199	248
Азійсько-Тихоокеанський регіон	22,8	55,8	82,0	110,1	153,1	204,0	355	535
Європа	177,	261,5	304,1	385,1	438,7	475,3	620	744
Близький Схід	7,1	9,6	13,7	24,1	36,3	60,9	101	149

Джерело: [10]

Найбільше туристи будуть направлятися в регіони Північно-Східної Азії, Європи, Південно-Східної Азії та інші [9].

Аналізуючи дослідження Всесвітньої туристичної організації, праці відомих вітчизняних та закордонних вчених, можна зробити висновок, що міжнародний туризм – цілеспрямована діяльність держави, пов'язана з наданням послуг іноземним туристам на території держави, яка їх приймає (візний туризм) і громадян країни постійного проживання, котрі мандрують за її межами (виїзний туризм) [3]. На думку вчених, в основі розвитку міжнародного туризму лежать такі фактори:

1. Економічне зростання та соціальний прогрес спричинили розвиток та збільшення обсягу ділових поїздок з пізнавальними цілями.

2. Удосконалення всіх видів транспортних засобів зробили поїздки в світі дешевшими.

3. Збільшення кількості найманих працівників, підвищення рівня культури обслуговування та матеріального рівня.

4. Розвиток міждержавних зв'язків і культурних обмінів між країнами для розширення міжособистісних зв'язків між регіонами [5].

5. Зміцнення співробітництва між країнами світу.

Країни намагаються привабити якнайбільше туристів, розвивати туристичну галузь, інвестори в усьому світі інвестують колосальні кошти в туризм для того, щоб отримати відповідні дивіденди в майбутньому.

Висновки з проведеного дослідження. Міжнародний туризм розвивається під впливом глобалізації та інтеграційних процесів, з кожним роком збільшується кількість туристів, що, в свою чергу, приводить до збільшення прибутків від туризму. Міжнародний туризм у світі розвивається нерівномірно, що пояснюється в першу чергу різними рівнями соціально-економічного розвитку окремих країн і регіонів. На міжнародний туризм впливають багато факторів, серед яких: коливання в економіці, порушення глобальної безпеки, соціальні чинники і т.д. В перспективі на 2030 р. кількість туристів досягне 1,8 млрд. чол. Європейський регіон залишається одним з найбільш відвідуваним регіоном світу, який, як і інші регіони світу, збільшує свої прибутки від туристичного сектору. Міжнародний туризм є джерелом надходження доходів і засобом для забезпечення зайнятості, розширює вкладення у платіжний баланс і ВВП країни, сприяє диверсифікації економіки, створюючи галузі, які обслуговують сферу туризму, збільшення робочих місць та зайнятості населення, збільшує доходи населення, сприяє розвитку інфраструктури та збагаченню нації і розвитку міжкультурних зв'язків.

Бібліографічний список

1. Воронин И.Н. Влияние факторов глобализации на развитие международного туризма / И.Н. Воронин, А.Б. Воронина // Культура народов Причерноморья. – 2009. – № 176. – С. 115-117 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/32876.
2. Зима А.Г. Развитие международного туризма / А.Г. Зима // Экономика развития. – 2011. – № 4 (60). – С. 19-22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_tourism/zima2.htm.
3. Кузик С.П. География туризма : [навч. посіб.] / С.П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1263111343760/turizm/osnovni_formi_turizmu.
4. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика : [підручник] / М.П. Мальська, В.В. Худо. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
5. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії / І.М. Школа. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2003. – 662 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buklib.net/books/33402/>.
6. Close to one billion international tourists in the first nine months of 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://media.unwto.org/press-release/2016-11-07/close-one-billion-international-tourists-first-nine-months-2016>.
7. The Statistical Annex of the IMF World Economic Outlook of April 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29.
8. The Travel&Tourism Competitiveness Index 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/TT15/WEF_Global_Travel&Tourism_Report_2015.pdf.
9. Tourism towards 2030 Global over view [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://media.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_2030_ga_2011_korea.pdf.
10. Tourism Towards 2030 – Global Overview. UNWTO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wise.co.th/wise/Knowledge_Bank/References/Tourism/UNWTO_Tourism_Toward_2030.pdf.
11. UNWTO Tourism Highlights is a World Tourism Organization 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dadosefatos.turismo.gov.br/images/pdf/estati>.
12. UNWTO Tourism Highlights 2016 Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dadosefatos.turismo.gov.br/images/pdf/estatisticas_indicadores/UNWTO_Tourism_Highlights_2016_Edition.pdf.

References

1. Voronin, I.N. and Voronina, A.B. (2009), "The influence factors of globalization on the development of international TOURISM", *Kultura narodov Prichernomoria*, no. 176, pp. 115-117, available at: dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/32876 (access date October 04, 2016).
2. Zima, A.G. (2011), "The development of international tourism", *Ekonomika rozvytku*, no. 4 (60), pp. 19-22, available at: http://tourlib.net/statti_tourism/zima2.htm (access date December 25, 2016).
3. Kuzyk, S.P. (2011), *Heohrafiia turyzmu* [Geography of Tourism], tutorial, Znannia, Kyiv, Ukraine, 271 p., available at: http://pidruchniki.com/1263111343760/turizm/osnovni_formi_turizmu (access date November 26, 2016).
4. Malska, M.P. and Khudo, V.V. (2012), *Turystychnyi biznes: teoriia ta praktyka* [Tourist business: theory and practice], textbook, Tsentr navchalnoi literatury, Kyiv, Ukraine, 368 p.
5. Shkola, I.M. (2003), *Menedzhment turystychnoi industrii* [Management of tourist industry], ChTEI KNTEU, Chernivtsi, Ukraine, 662 p., available at: <http://buklib.net/books/33402/> (access date December 19, 2016).
6. Close to one billion international tourists in the first nine months of 2016, available at: <http://media.unwto.org/press-release/2016-11-07/close-one-billion-international-tourists-first-nine-months-2016> (access date January 15, 2017).
7. The Statistical Annex of the IMF World Economic Outlook of April 2016, available at: www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29 (access date January 17, 2017).
8. The Travel&Tourism Competitiveness Index 2015, available at: http://www3.weforum.org/docs/TT15/WEF_Global_Travel&Tourism_Report_2015.pdf (access date December 15, 2016).
9. Tourism towards 2030 Global overview, available at: http://media.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_2030_ga_2011_korea.pdf (access date December 05, 2016).
10. Tourism Towards 2030 – Global Overview. UNWTO, available at: http://www.wise.co.th/wise/Knowledge_Bank/References/Tourism/UNWTO_Tourism_Toward_2030.pdf (access date December 27, 2016).
11. UNWTO Tourism Highlights is a World Tourism Organization 2016, available at: <http://www.dadosefatos.turismo.gov.br/images/pdf/estati> (access date December 25, 2016).
12. UNWTO Tourism Highlights 2016 Edition, available at: http://www.dadosefatos.turismo.gov.br/images/pdf/estatisticas_indicadores/UNTWO_Tourism_Highlights_2016_Edition.pdf (access date January 09, 2017).

Січка І.І. МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Мета – проаналізувати стан та особливості міжнародного туризму на початку ХХІ ст., виявити особливості переміщення туристів у регіонах світу та охарактеризувати перспективи розвитку міжнародного туризму.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі використані такі методи: аналіз, індукція, дедукція, опис, теоретичного узагальнення – для дослідження міжнародного туризму в 2015-2016 рр., з'ясування специфіки та масштабів переміщення туристів по регіонах; табличний – для наочного зображення поданих даних та детальнішого аналізу; абстрактно-логічний – для узагальнення теоретичних положень, формування висновків та пропозицій.

Результати. Виявлено, що на початку ХХІ ст. туризм розвивався під впливом багатьох чинників. Обґрунтовано, що коливання валюти, зниження цін на нафту та підрив глобальної безпеки в певних регіонах мали значний вплив на ринок туризму в 2015-2016 рр. Доведено, що, незважаючи на це, у багатьох туристичних регіонах світу спостерігається збільшення кількості туристів та прибутків від цієї галузі. Встановлено особливості розвитку туризму в Європейському, Американському, Африканському регіонах світу, на Близькому Сході, Азії та Тихоокеанському регіоні. Проаналізовано Індекс конкурентоспроможності подорожей та туризму у країнах світу. Проаналізовано перспективи розвитку туристичної галузі до 2030 року на основі даних Всесвітньої туристичної організації (UNWTO).

Наукова новизна. Доведено, що міжнародний туризм буде розвиватися, адже кількість туристів з кожним роком, згідно даних ВТО, збільшується. Дістало подальшого розвитку питання важливості впливу міжнародного туризму на економіку країн світу.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані міжнародними туристичними організаціями для планування туристичної діяльності.

Ключові слова: міжнародні відносини, туризм, економіка, міжнародний туризм, Всесвітня туристична організація, держава, глобалізація.

Sichka I.I. INTERNATIONAL TOURISM AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

Purpose is to analyze the state and characteristics of international tourism at the beginning of the XXI century, identify the features of the movement of tourists in the regions of the world and describe the prospects of development of international tourism.

Methodology of research. The following methods were used to achieve the aim of the research: analysis, induction, deduction, description, theoretical generalization – for the study of international tourism in the 2015-2016, as well as for ascertaining the specifics and scope of the movement of tourists in the regions; the tabular method – for visual

presentation of the analyzed data and for more detailed analysis; abstract and logical method –for summarizing theoretical statements and formulating conclusions and proposals.

Findings. It was found that at the beginning of the XXI century tourism is developed under the influence of many factors. Substantiated that, fluctuations in currency, lowering of oil prices and undermine global security in certain regions had a significant impact on the tourism market in 2015-2016. Found that, the features of tourism development in the regions of the world – European, American, Africa, Middle East, Asia and the Pacific were investigated in the article. Index of competitiveness of travel and tourism in the world was described. The prospects of tourism development by 2030, based on World Tourism Organization (UNWTO) were analyzed.

Originality. It was proved that international tourism will grow, as the number of tourists every year, according to WTO data increases. Received the further development of the importance of the impact of international tourism on the economies of the world.

Practical value. Results of the study can be used by international tourism organizations for planning of tourist activities.

Key words: international relation, tourism, economy, international tourism, the World Tourism Organization, the state, globalization.

Сичка И.И. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТУРИЗМ В НАЧАЛЕ XXI ВЕКА

Цель– проанализировать состояние и особенности международного туризма в начале XXI в., выявить особенности перемещения туристов в регионах мира и охарактеризовать перспективы развития международного туризма.

Методика исследования. Для достижения поставленной цели в работе использованы следующие методы: анализ, индукция, дедукция, описание, теоретического обобщения – для исследования международного туризма в 2015-2016 гг., выяснения специфики и масштабов перемещения туристов по регионам; табличный – для наглядного изображения представленных данных и детального анализа; абстрактно-логический – для обобщения теоретических положений, формирование выводов и предложений.

Результаты. Выявлено, что в начале XXI века туризм развивался под влиянием многих факторов. Обосновано, что колебания валюты, снижение цен на нефть и подрыв глобальной безопасности в определенных регионах оказали значительное влияние на рынок туризма в 2015-2016 гг. Доказано, что, несмотря на это, во многих туристических регионах мира наблюдается увеличение количества туристов и доходов от этой отрасли. Установлены особенности развития туризма в Европейском, Американском, Африканском регионах мира, на Ближнем Востоке, Азии и Тихоокеанском регионе. Проанализирован Индекс конкурентоспособности путешествий и туризма в странах мира. Проанализированы перспективы развития туристической отрасли до 2030 года на основе данных Всемирной туристической организации (UNWTO).

Научная новизна. Доказано, что международный туризм будет развиваться, ведь количество туристов с каждым годом, по данным ВТО, увеличивается. Получил дальнейшего развития вопрос важности влияния международного туризма на экономику стран мира.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы международными туристическими организациями для планирования туристической деятельности.

Ключевые слова: международные отношения, туризм, экономика, международный туризм, государство, глобализация.

